

FITXA IDENTIFICATIVA

Dades de l'Assignatura

Codi	35760
Nom	Literatura i cultura en llengua àrab 1
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1000 - G.Estudis Anglesos	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	3	Segon quadrimestre
1001 - Grau Filologia Catalana	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	3	Segon quadrimestre
1002 - Grau de Filologia Clàssica	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	3	Segon quadrimestre
1003 - G. Estudis Hispànics	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	3	Segon quadrimestre
1008 - G.Llengües Modernes i les seues Literatures	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	3	Segon quadrimestre
1013 - Grau en Filologia Clàssica	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	3	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1000 - G.Estudis Anglesos	19 - Minor en Lengua árabe y sus literaturas	Optativa
1001 - Grau Filologia Catalana	30 - Minor en lengua Árabe	Optativa
1002 - Grau de Filologia Clàssica	32 - Minor en lengua árabe	Optativa
1003 - G. Estudis Hispànics	37 - Minor en lengua árabe	Optativa
1008 - G.Llengües Modernes i les seues Literatures	21 - Minor en Lengua árabe y sus literaturas	Optativa
1013 - Grau en Filologia Clàssica	32 - Minor en Llengua Àrab	Optativa

Coordinació

Nom

CONSTAN NAVA, ANTONIO

KACIMI, MOURAD

Departament

140 - Filologia Catalana

140 - Filologia Catalana

RESUM

Introducció als textos literaris escrits en àrab en el seu marc cultural i proporcionar coneixements d'obres, autors i moviments representatius de la literatura escrita en aquesta llengua i de la influència exercida en les literatures i pensament occidentals.

L'estreta vinculació entre la literatura àrab i la religió musulmana obliga a una necessària i constant referència, no només en època medieval, sobre tot al moment actual quan els mitjans de comunicació hi posen l'accent a les diferències amb una estereotípia, forjada als segles XIX i XX, plena de pressupòsits moltes vegades falsos.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

COMPETÈNCIES

1002 - Grau de Filologia Clàssica

- Que els estudiants sàpien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreglar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants hagen desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

- Interrelacionar diferents àrees d'estudis humanístics.
- Aplicar tecnologies de la informació i la comunicació, eines informàtiques, locals o en xarxa en l'àmbit filològic.
- Treballar en equip en entorns relacionats amb la filologia i desenvolupar relacions interpersonals.
- Treballar i aprendre de manera autònoma i de planificar i gestionar el temps de treball.

1003 - G. Estudis Hispànics

- Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreglar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.
- Que els estudiants puguen transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants hagen desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Interrelacionar diferents àrees d'estudis humanístics.
- Aplicar tecnologies de la informació i la comunicació, eines informàtiques, locals o en xarxa en l'àmbit filològic.
- Treballar en equip en entorns relacionats amb la filologia i desenvolupar relacions interpersonals.
- Treballar i aprendre de manera autònoma i de planificar i gestionar el temps de treball.

1008 - G.Llengües Modernes i les seues Literatures

- Capacitat per interrelacionar diferents àrees d'estudi de la filologia.
- Posseir i comprendre els coneixements propis en l'àmbit de la llengua àrab, les seues literatures i c u l t u r e s .
- Coneixement de les literatures en llengua àrab.
- Coneixement de la història i la cultura dels països de parla àrab.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

Coneixement de la literatura o literatures en una llengua diferent de la primera llengua estrangera.

Coneixement de la història i cultura dels països de la llengua o literatura estudiades.

Capacitat per a localitzar, estudiar i sintetitzar informació bibliogràfica, sobre diversos suports, local o en xarxa, en l'àrea de les llengües modernes i les seues literatures.

Capacitat per a desenvolupar per escrit una reflexió crítica i sintètica sobre aspectes de la literatura estudiada.

Competències per a l'ús de ferramentes d'aprenentatge personal autònom i verificació de les destreses adquirides en la literatura estudiada.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Bloc I "El fet literari i cultural al voltant de l'Islam"

- La tradició profètica i la seua transmissió. La Sunna (L'Alcorà i Hadiz). La religió: principis generals, ritus i festes. La societat musulmana.
- La mística islàmica i la seua expressió literària.

2. Bloc II "Geografia del món àrab: la literatura de viatges"

- Geografia del món àrab i del món islàmic. Inicis i desenvolupament de la literatura de viatges (rihla) medieval i els seus principals autors (Ibn Yubayr de València, Ibn Battuta).

3. Bloc III "Narrativa àrab i literatures europees"

- La narrativa àrab medieval, orígens i influències en la narrativa medieval europea.

5. Bloc IV "Literatura àrab d'expressió no-àrab"

- Literatura àrab d'expressió no-àrab: autors dels països àrabs que escriuen en francès i altres llengües.

6. Bloc V "Literatura representada i societat actual"

- De la transmissió oral als mitjans de comunicació de masses: xarxes socials i expressió literària.
- Societat actual des de 2011: la música com a expressió literària.
- Novel·les gràfiques i cinema en el món àrab.

7.

Davant qualsevol dubte en la guia docent versió en valencià, el text en espanyol és l'original i el que regeix aquesta versió.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	60,00	100
Elaboració de treballs individuals	12,00	0
Estudi i treball autònom	50,00	0
Lectures de material complementari	8,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	8,00	0
Preparació de classes de teoria	12,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

El professor donarà a l'alumnat les orientacions teòriques, metodològiques i bibliogràfiques pertinents, al mateix temps que promourà el:

- Aprenentatge actiu
- Aprenentatge participatiu

Les classes teoricopràctiques i magistrals es compaginaran amb la publicació de materials a l'Aula Virtual, presentacions registrades, tutories per videoconferència i altres mètodes docents previstos entre els suggerits per la UV.

A més, en part dels continguts (blocs IV, V i VI), s'usarà un model docent basat en l'adaptació del pensament de disseny centrat en les persones (DT-HCD) a la realitat universitària, materialitzada en el mètode ECO (Explora, Crea, Ofereix). La seua posada en acció s'adapta el model d'aprenentatge basat en reptes (CBL, per les seues sigles en anglés).

- El treball desenvolupat per l'alumnat es correspon amb els següents enfocaments:
- Resolució de problemes. (Realització d'exercicis pràctics sobre l'evolució del procés)
- Col·laborativa. (Realització de projectes co-tutoritzats pel professor de l'assignatura, docents d'altres disciplines acadèmiques i experts de diferents àmbits).
- Inductiva-Cooperativa. (Tasques autònomes i elaboració de prototips).
- Supervisió-orientació. (Tutories).
- Ensenyament-aprenentatge entre iguals. (Exposicions orals davant estudiants i d'altres àrees de coneixement)

a) Activitats a l'aula

Classes teòriques: Exposició teòrica de cada tema a càrrec del professor.

Classes pràctiques: Comentari de textos triats.

b) Activitats i treballs no presencials.

b.1. Comentari de textos. Abans de l'últim dia lectiu de l'assignatura, s'han de presentar els comentaris (no resums) dels textos de lectura obligatòria. Aquestes pràctiques complementen les de l'aula i permeten una atenció personalitzada en grups reduïts segons un calendari que s'establirà al principi del curs.

b.2. Treballs de teoria. Abans de l'últim dia lectiu de l'assignatura, s'ha de presentar un esquema o quadre sinòptic (sense desenvolupament de continguts) de cadascun dels temes del programa. El seu seguiment i control es farà en l'horari de tutories.

c) Lectures recomanades que s'han triat per a oferir una selecció representativa dels continguts de l'assignatura. Són lectures de caràcter voluntari.

c) Activitat mixta: presencial/anara de classe (projecte ECO)

Derivat de la naturalesa de la innovació que s'implementa en l'assignatura per mitjà de la metodologia ECO, la seqüència dels continguts deixa de ser lineal. L'aparició dels blocs està supeditada a les necessitats, desig i/o problemes detectats pels estudiants al llarg del curs, en el qual parteixen d'un repte inspirat en les persones del seu entorn pròxim. Els límits d'aquest entorn queden fixats per les possibilitats d'interacció en diversos moments del procés ECO. S'entén per necessitats aquelles que l'alumnat puga abordar com a base de la seua formació per al futur professional, per tant, estaran en l'esfera de l'àrea competencial segons les atribucions professionals conferides legalment als graduats en graus filològics. Particularitzant, en la fase d'exploració l'alumnat ha d'identificar reptes relacionats amb qualsevol dels continguts de l'assignatura proposats pel professorat, contemplats *holísticament. Això comporta l'eliminació parcial de la segregació de l'assignatura en continguts subjectes a blocs temàtics. En el seu lloc, les competències específiques podran adquirir-se en diferents moments i nivells, tal qual requereisca el caràcter iteratiu que requereix aquesta metodologia d'aprenentatge actiu, en la qual l'alumnat aprèn en context real, a partir d'identificar reptes inspirats en persones recognoscibles, a nivell d'estereotip. L'alumnat tractarà de superar els reptes amb la investigació de possibilitats basades en primer lloc en la informació pròxima, accedint a ella per via pròpia, contrastant la seua validesa i pertinència. Més tard podrà començar a ampliar aqueixa informació amb el coneixement que ha d'adquirir a nivell individual, però amb base en el treball cooperatiu.

La substància de la solució que aporten al repte anirà dictant les necessitats conceptuals, procedimentals i actitudinals dels estudiants/dissenyadors. D'ací sorgeix la demanda de coneixement, sentit i reconegut, fonamental per a acabar oferint el seu esforç i talent a les persones amb les quals van iniciar el procés. Les mateixes persones que en el transcurs, de manera indirecta els possibilitarà augmentar de nivell amb la finalitat de millorar gradualment fins més enllà fins i tot de finalitzat el curs. El seguiment específic del procés, per a garantir el rigor de les solucions, serà dut a terme pel professor de l'assignatura i es completarà amb un seguiment transversal a càrrec de docents d'altres assignatures del grau i un suport metodològic d'altres docents i experts de diferents àrees de coneixement.

Periòdicament, els equips conformats per l'alumnat exposaran els seus avanços entre ells i a altres companys que decidisquen convidar lliurement. La gestió administrativa d'aquestes exposicions és a càrrec del professor de l'assignatura. A més, al llarg del curs s'efectuaran diverses eixides, especialment vinculades a la divulgació de la ciència com puga ser: Nit Europea dels Investigadors, la Setmana Cultural, el Mes de la Dona, entre altres possibles. Finalment, com a colofó del curs podran participar en un esdeveniment tipus *showroom (#*ECOshowUS/#ECOxMAS). En ell, cada equip exposarà el seu treball (tant el procés com els resultats del seu aprenentatge) mitjançant una exposició oral de cinc minuts, siga de manera síncrona o asíncrona.

Aquest moment cim està obert a tota la societat, amb invitació especial a persones expertes convidades tant pels docents com pel propi alumnat, i el lloc/enllace de celebració serà anunciat amb anterioritat.

AVALUACIÓ

El sistema d'avaluació per a l'assignatura en 1a convocatòria és el d'Avaluació Contínua:

(A) Existirà el nombre suficient d'activitats avaluable per a cadascuna de les destreses al llarg de la impartició de l'assignatura com perquè cada estudiant puga obtenir la seua qualificació per avaluació contínua (p. ex., resolució d'exercicis i problemes, presentacions síncrones o asíncrones, lliurament de tasques obligatòries i optatives, proves escrites, participació en classe i en fòrums, assistència a tutories, *portafolios, etc.).

(B) Les tasques avaluable esmentades en el punt (A) hauran de desenvolupar-se dins del període lectiu que té de duració l'assignatura, estipulat en el calendari de la UV.

(C) Les activitats a les quals es fa referència en (A) correspondran al 100% de la nota final de l'assignatura i es distribueixen de la següent manera:

1. Participació en classe (del 10 al 20%)
2. Realització i lliurament de tasques i activitats (obligatòries i optatives) (del 15 al 30%)
3. Realització de projecte ECO (del 25 al 50%)
4. Prova de continguts teòrics (del 15 al 35%)

El professorat a càrrec d'aquesta decidirà la contribució exacta de cadascuna de les parts (C1, C2, C3 i C4) a la nota final durant la primera setmana del curs, sempre intentant que l'alumnat participe de la seua confecció (amb l'objectiu d'implementar la participació dels estudiants en tot el que té a veure amb el seu procés de formació-aprenentatge). La contribució percentual consensuada es publicarà a l'Aula Virtual de l'assignatura durant la segona setmana de curs per a coneixement de tot l'alumnat de l'assignatura.

(D) Respecte a C2, existeixen 2 tipus de tasques i/o activitats:

- obligatòries: computaran per a l'obtenció de la nota en C2 mitjançant la mitjana percentual pertinent.
- optatives: serviran per a pujar la nota global final de l'assignatura, sempre que s'haja superat aquesta qualificació final amb un 5 sobre 10. La quantitat sumativa s'obtindrà segons la mitjana que resulte de la suma de totes les tasques optatives del quadrimestre. En la següent llista s'estableixen els punts finals que es podran aconseguir amb la mitjana de la suma de les tasques optatives:

- Mitjana de 0 a 3,9 en tasques optatives = 0 punts
- Mitjans de 4 a 5,49 en tasques optatives = 0,1 punt
- Mitjana de 5,5 a 6,49 en tasques optatives = 0,15 punts
- Mitjana de 6,5 a 7,49 en tasques optatives = 0,2 punts
- Mitjana de 7,5 a 8,99 en tasques optatives = 0,3 punts
- Mitjana de 9 a 9,49 en tasques optatives = 0,4 punts
- Mitjana de 9,5 a 10 en tasques optatives = 0,5 punts

(E) La realització de les activitats es considera imprescindible per a aconseguir els objectius de l'assignatura. Els terminis de lliurament de les activitats obligatòries (siguen en el moment, per requerir-se en classe; o amb termini fixat) hauran de respectar-se estrictament.

- Les activitats obligatòries no realitzades computaran com 0; les entregades fora de termini (i com a data màxima de lliurament, l'últim dia lectiu que estableix el calendari oficial) computaran amb un màxim de nota 5.

- Les tasques optatives només podran entregar-se fins a la data de límit que es marque en cadascuna d'elles, comptant amb qualificació 0 aquelles que no s'hagen entregat o s'hagen entregat fora de termini.

(F) Com a part de l'avaluació, el lliurament(s)/exposició(és) dels projectes de C3 hi haurà(n) de presentar-se dins de la gala *ECOshowUS. L'avaluació de la part C3 tindrà 3 parts:

- Autoavaluació (15-25%)
- Avaluació dels companys/públic (20-70%)
- Avaluació del professor (15-35%)

Els percentatges finals de C3 es decidiran durant el primer dia d'explicació de la metodologia ECO, sempre intentant que l'alumnat participe de la seua confecció (amb l'objectiu d'implementar la participació dels estudiants en tot el que té a veure amb el seu procés de formació-aprenentatge). La contribució percentual consensuada de C3 es publicarà a l'Aula Virtual de l'assignatura per a coneixement de tot l'alumnat de l'assignatura.

En cas de no poder realitzar l'exposició en la gala per motius excepcionals, aquesta haurà de realitzar-se l'últim dia lectiu de l'assignatura segons el calendari oficial i s'haurà de realitzar un enregistrament en vídeo com a presentació per a exposar-ho de manera asíncrona el dia de la gala.

(G) El que es descriu en els punts anteriors fa referència a l'avaluació de l'assignatura en la primera convocatòria establida per la UV. Per a les convocatòries posteriors es qualificarà a un/a estudiant únicament la realització d'un examen final. L'examen consistirà en una prova escrita, amb una sèrie de preguntes que versaran sobre els temes del programa, a més del desenvolupament d'un comentari de text. Caldrà demostrar que s'han comprés, adquirit i assimilat els continguts de l'assignatura.

(H) La qualificació global de l'assignatura serà la mitjana de les notes obtingudes durant el curs segons les ponderacions fixades en (C): $C1 + C2 + C3 + C4$. Per a establir la mitjana, només es tindran en compte les notes superades amb una nota numèrica mínima de 5 sobre 10 punts dins de la seua respectiva mitjana en cadascun dels apartats referits (C1, C2, C3 i C4).

(I) L'actuació fraudulenta en una prova o activitat donarà lloc a la qualificació 0 en aquesta.

(J) La part de C1 es tindrà en compte a partir de la participació activa en classe. En virtut de l'art. 6 (sistema general de qualificacions seguirà la normativa de la Universitat de València aprovada pel Consell de *Govern del dia 30 de maig de 2017. *ACGUV 108/2017), es complirà amb aquesta part si s'ha assistit a un mínim del 80% de les hores o s'ha justificat adequadament la impossibilitat d'assistir a les sessions a causa d'una força major. Cal tenir en compte que la justificació d'una absència no implica participació activa, per la qual cosa aquesta només es tindrà en compte a l'hora de valorar el 80% mínim de les hores. Aquest percentatge es definirà a principi del curs segons el calendari oficial.

El sistema general de qualificacions seguirà la normativa de la Universitat de València aprovada pel Consell de *Govern del dia 30 de maig de 2017. *ACGUV 108/2017.

L'honestat intel·lectual és vital en les comunitats acadèmiques, i per a la justa avaluació del treball de l'alumnat. Tots els treballs presentats en aquest curs han de ser d'autoria original. No s'admetran treballs en els quals es faci ús de col·laboració fraudulenta o la compisició amb ajuda d'intel·ligència artificial (ChatGPT o altres).

REFERÈNCIES

Bàsiques

- El Corán. Trad. Juan Vernet. Nuevas ediciones de bolsillo, 2006.
- Asín Palacios, Miguel. Huellas del Islam: Sto. Tomás. de Aquino, Turmeda, Pascal, S. Juan de la Cruz. Madrid, Espasa Calpe, 1941.
- Asín Palacios, Miguel, Adilíes y alumbrados. Madrid, Hiperión, 1990.
- Ibn Al-Mouqaffa`, Abdallah; Villegas, Marcelino (ed.), Calila y Dimna. Madrid, Alianza, 1991.
- Bramon, Dolors, Una introducción al islam: religión, historia y cultura. Barcelona, Crítica, 2002.
- Ibn al-Sabbah, Abd Allah, Libro del origen de los sucesos y recuerdo de los virtuosos : estudio general y traducción anotada al español del manuscrito unicum núm. 2295 de la Biblioteca Nacional de Túnez. Antonio Constan-Nava (est. crít. y trad. esp), Madrid, CSIC, 2021.
- Maillo Salgado, Felipe, Vocabulario básico de Historia del Islam. Madrid, Akal 1987.
- López Baralt, Luce, Huellas del islam en la literatura española: de Juan Ruiz a Juan Goytisolo. Madrid : Hiperión, 1985.
- Martínez Montávez, Pedro. Al-Andalus, España en la literatura árabe contemporánea: la casa del pasado, Málaga 1992.
- Matar, Nabil (ed.), In the lands of the christians: Arabic travel writing in the seventeenth century. London : Routledge, 2003.
- Menocal, María Rosa, The Arabic role in medieval literary history: a forgotten heritage. Philadelphia : University of Pennsylvania, 2010.
- Paradela, Nieves, El otro laberinto español: viajeros árabes a España entre el siglo XVII y 1936. Madrid, Siglo XXI, 2005.
- Sobh, Mahmud, Historia de la literatura

Complementàries

- Tawfiq al-Hakim. Comida para todos, A. Labarta (trad.), Còrdova 1994.
- Gamal El Guitani, Los textos de las pirámides, Madrid: ed. Libertarias, 1997.
- Alaa Aswany, El edificio Yacobián, Madrid: Maeva, 2007.

Esta bibliografía podrá ampliarse durante el curso.

- INFORMACIÓN ADICIONAL

El alumnado, como parte de la primera etapa del método ECO en la parte de la asignatura en la que se lleve a cabo el proyecto, explorará en y por diferentes medios qué conocimientos va a necesitar, partiendo de las necesidades de las personas de su entorno, de sus propias inquietudes y

conocimientos, y de los requerimientos que se plantean en el programa de la asignatura para la adquisición exitosa de las competencias específicas y generales.

De esa exploración, el alumnado aportará referencias de consulta (videos, literatura científica, posts procedentes de las redes sociales...). El objetivo es que utilicen las TIC (Tecnologías de la Información y la Comunicación) y las TAC (Tecnologías del Aprendizaje y Conocimiento) hasta convertirlas en TEP (Tecnologías del Empoderamiento y la Participación). Esto significará que pasarán de ser consumidores de información a productores de información, pasando por la curación de contenidos: contraste, validación y difusión de información pertinente según el reto. No obstante, el profesor se encargará de orientar esta actividad clave, aportando en su caso las fuentes que, en su caso, complementarán las desveladas a lo largo del proceso.

Este modo de abordar la bibliografía persigue la participación activa de los estudiantes (profesionales en fase de formación) de cara a adquirir la actitud y las habilidades que les conviertan en aprendices autónomos y permanentes a lo largo de sus vidas profesionales.

INFORMACIÓ ADDICIONAL

L'alumnat, com a part de la primera etapa del mètode ECO en la part de l'assignatura en la qual es duga a terme el projecte, explorarà en i per diferents mitjans quins coneixements necessitarà, partint de les necessitats de les persones del seu entorn, de les seues pròpies inquietuds i coneixements, i dels requeriments que es plantegen en el programa de l'assignatura per a l'adquisició reeixida de les competències específiques i generals.

D'aqueixa exploració, l'alumnat aportarà referències de consulta (vídeos, literatura científica, posts procedents de les xarxes socials...). L'objectiu és que utilitzen les TIC (Tecnologies de la Informació i la Comunicació) i les *TAC (Tecnologies de l'Aprenentatge i Coneixement) fins a convertir-les en *TEP (Tecnologies de l'Apoderament i la Participació). Això significarà que passaran de ser consumidors d'informació a productors d'informació, passant per la curació de continguts: contrast, validació i difusió d'informació pertinent segons el repte. No obstant això, el professor s'encarregarà d'orientar aquesta activitat clau, aportant en el seu cas les fonts que, en el seu cas, complementaran les revelades al llarg del procés.

Aquesta manera d'abordar la bibliografia persegueix la participació activa dels estudiants (professionals en fase de formació) de cara a adquirir l'actitud i les habilitats que els convertisquen en aprenents autònoms i permanents al llarg de les seues vides professionals.

ADDITIONAL INFORMATION

The student, starting from the first stage of the ECO method in the part of the subject in which the project is due to be finished, will explore in different ways which knowledge will be needed, part of the needs of the people of the seu therefore, of their own concerns and knowledge, and of the requirements that are raised in the subject program for the acquisition of specific and general skills.

D'aqueixa exploració, l'alumnat will contribute referències of consultation (videos, scientific literature, posts coming from les xarxes socials...). The objective is to use ICTs (Information and Communication Technologies) and TACs (Learning and Knowledge Technologies) in order to convert them into TEPs (Empowerment and Participation Technologies). This will mean that they will go from being consumers of information to producers of information, passing through the curation of content: contrast, validation and dissemination of relevant information according to the report. However, the professor will be in

charge of guiding this activity, contributing in the second case the sources that, in the second case, will complement the revelations at the end of the process.

This way of approaching the bibliography pursues the active participation of students (professionals in the training phase) in order to acquire the attitude and skills that will make them autonomous and permanent learners throughout their six professional lives.

